

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАН“
виносить: в Австрії:
на цілий рік 24 К
на пів року 12 К
на чверть року 6 К
на місяць 2 К

За границею:
на цілий рік: зі щоденникою висилкою 7 доларів або 14 рублів;
з висилкою двічі в тижні 6 доларів або 12 рублів; з висилкою що суботи 5 доларів або 10 руб.
Поодиноке число по 10 сотинів.

Телефон Редакції ч. 1484.

Кonto почт. щадницї ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько-сусільний днівник.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милоти і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.“ — З Русланових поальмів М. Шашкевича.

Мирові переговори в Львові.

(Δ) Недавно звідвали ми про почин мирових переговорів розпочатих в Львові в балканських справах. Досі відбувалися вступні переговори із становища великої вільності, але нараз набралі они зовсім іншого вигляду, коли відпоручники балканських держав виступили практично із своїми домаганнями. Балканський Союз держав бажає вичерпнення Туреччини з карти Європи, а на їх погляд мав би остати тілько Царгород з окружом яко дрібний забиток турецкого панування в Європі. Тимчасом Туреччина стає в рішучій суперечності проти того домагання і хоче поробити о много менш уступки балканським державам, а до сего опору заохочують її осягнені деякі успіхи воєнні в Епірі, під Скутарою і успішна оборона Адрияно-пола.

Окрім того Туреччина знає дуже добре, що з єї житем і існуванням віяжуться многі фінансові інтереси Європи і задля того Туреччина може в рішачій хвілі числити на певну поміч з боку деяких європейських держав. Загальню отже думають, що наколи мирові переговори хвільєво спиняться, тоді дальші переговори замість мирових відпоручників возьмуть у свої руки європейські держави. Такий оборот справи може викликати велику запутанінну і лише однодушне постуоване європейських держав зможе би зарадити такій запутаності, котра могла би довести до розгору війни.

Звіт з довірочних зборів Християнсько-сусільного Союза у Львові

26. грудня 1912.

(Конець).

Після сего наступив реферат проф. Ковалюва про сучасне політичне положення, який печатаємо на іншім місці в цілості. По рефераті прийнято всі резолюції, поставлені проф. Ковалювом.

Крім сего приняли збори ще отсі резолюції: 1) З уваги на се, що з польської сторони піднесено проти змагань української суспільності в справі основана українського університету у Львові нечесано ворожі заходи; з уваги на се, що на чолі отсего ворожого руху в польській суспільності станули опять професори львівського університета — Збори протестують проти такого становища і не годяться на се, щоби львівський університет

став польським так довго, доки у Львові, столиці рускої часті краю, не стане український університет.

2) Збори домагаються ся від правительства стaloї платні для дяків.

3) Збори жадають поділу новосандецького повіту на два політичні повіти т. є мушинський повіт із старостством в Мушині і на повіт новосандецький із старостством в Новому Санчи.

4) Збори домагаються ся удержання приват. української гімназії в Яворові.

Також сі резолюції прийнято одноголосно.

Проф. др. Геринович ставить внесок на перерву зборів на пополудні; п. радник Двора О. Барвінський пояснює, що товариство техніків, наймаючи салю, просило, щоби збори покінчили ся до 2-ої години, значить, треба би переносити ся до іншого лікаю, який що йо треба би вишукувати.

З огляду на се збори годяться не переривати нарад.

З черги о. Гадзевич поставив внесок в справі основана християнсько-сусільного тижневника для народу і сформулював в 3 точках здійснені сего внеску: Присутні на загальних Зборах Христ. Сусільного Союза члени — узважаючи пекучу потребу чим скоріше появі популярної часописи для народу, а видачі недостачу средств матеріальних до її основання зобовязують ся: 1) усі як один приступити до видавничої спілки що найменше з одним уділем; 2) передплачувати по 5 прімерників нової часописі; 3) визвавати всіх охочих і способних до пера членів, щоби під

проводом старшини зорганізували редакційний комітет і порозумілися що до поділу письменних праць і статей для часописи.

По принятю сїї резолюції ухвалено на внесок о. Чорнодолі — серед невмовкаючих оплесків: „Супротив на пастай, які появляються ся у деяких руских часописах на особу голови Христ.-сусільного Союза В. п. п. радника Двора Ол. Барвінського — зібрані дні 26. грудня 1912 року члени Христ.-сусільного Союза висловлюють єму своє повне признання за єго цілу дотеперішну працю на полях політичнім і культурнім, за єго глубоку приклонність для справ руско-католицької Церкви, за єго непохитність і послідовність в обороні прав українсько-руського народу, з тим запевненім, що безосновні напади на него нас до особи многозаслужено-го Голови Христ.-сусільного Союза п. радника Двора Барвінського не лише не зражують, але насурут против щораз більше привязу-ть“.

Предсідник, о. Гордієвський подякував Ви. Барвінському за провід Старшині і візвавши членів до праці, та подякувавши за участь, замкнув збори.

Ви. радник Двора вложив подяку іменем зборів за провід в зборах Ви. о. мітратови

Великий клоپіт.

Вернувшись зі школи до дому, професор застав лист від своєї жінки. Она писала:

„Мій дорогий!

Я бавлюся тут у тітки дуже добре і наша Зоя вдоволена, що може цілий день бігати по дворі. Звичайно, що село, то не місто. Але я тут остану в тиждень довше, ніжгадала, бо мене запросили на весілья Марусі Санковської — виходить замуж за адвоката — буде дуже гучне весілля — а я не взяла з собою нічого, — отже будь так ласкав, прими мені ті річки, а памятай, щобись не помилив ся! Уважай!

1. Фрес фулярну блузку з шантільовими коронками і шінє-стажкою,

2. гіпюровий фрачок,

3. спідницю чорну ажурну з френзіями,

4. голубу сукню, криту чорною маркізетою, totu, що я в ній була на концерті Шевченка, що мав оден бік убраний білою гіпюрою; спідничка зроблена з тюнікою, а станник у фіші,

5. білу матіну з гафтів з екі-стажкою, 6. чорний шаль маркізетовий з філітрами (в пудлі на шафі коло вікна),

7. реформовий горсеть (в шуфляді шафі),

8. коронкові довгі ажурні рукавиці, ажурні панчохи,

9. капелюх з плересою — Ти знаєш, котрий,

10. шовкову гальку, батистову блузку з баскіною і кафтаник,

11. льоки, підкладку, оздобні шпильки і гребені і пера разр (все в пуделку на туалеті), — і піди ще до склепу та купи міні півчревики драп ірхові і вахлар з мальованої гази (вибери там щось густовного і відповідного) і три темні аксамітні бордо — рожі.

Все те пришли мені як найскоріше, бо хоч то ще час, але треба мати зараз під рукою, може дещо прийде ся поправити. Просили, щоби і Ти приїхав на весілля, але я знаю, що Ти неприїдеш. Деж би Ти школу покинув на один день і одну ніч не спав!

Прону Тебе, зорудуй мені те все раз два і прислай! Описую Тобі наумисне все так докладно, аби Ти не помилив ся.

Я і Зоя цілусмо Тебе дуже широ —

Твоя Мушка.

Професор прочитав уважно лист жінки аж до кінця, а потім почав наново з початку. Читав і мало що розумів. Знав лише, що повинен жінці вислати якісь річки, і то відповідні до весілля, але котрі саме, не міг відгадати. Отже став перед шафою, де було повно одягу жінки, і дивився безнадійно то на неї то на лист. Все те, чого жінка хотіла, очевидно було як не в сїї шафі, то в другій, або в куфрі або в пудлі або шуфляді, — инакше Мушка і не писала би за тим, — але що се таке: фрес, фуляр, шантіль, шінє, гіпюра і т. д., сего він не знав, хоч мав уже до сорок літ.

Замісць вибирати з шафи потрібні річки, він візився при своїм столі і почав счисляти

кравецьку французчину в листі жінки: начинив більше як 25 слів, з якими — мимо деякого знання французької мови — віня не міг собі дати ради. Отже виняв з бібліотеки французький словар і почав вишукувати потрібні ему слова. Се йшло досить скоро, хоч і не все було в словарі; але коли потім з листом став знову перед шафою жінки, був такий мудрій, як і перше. У словарі дещо находив, а в шафі не міг найти, хоч оно вісіло перед єго очима. Доброго мужа могло се розвеселити, але могло й розсердити. Він уже десятеро років був жонатий, але тільки тепер в листу довідав ся, що жінка єго має крім суконь та блюзок також якийсь фрачок — і дивував ся, що того фрачка віколи у неї не бачив. Крім того він зовсім не пригадував собі, у якій сукні була єго жінка на концерті, і байдуже було ему, чи в якій реформові горсеті, бо не вірив у ніяку реформу горсетів, — чи старомодні, чи реформовані — всі они одні на міку і глупота людска тай годі.

Але зробити се, о що жінка просила, треба було, отже професор почав здіймати з кілків одягу жінки і приглядати ся їй. Чудував ся, скілько того було. Знав, що Мушка — славна господиня і зі старих річей робить цілком нові, але все таки стілько одягу не сподівав ся найти. Тяжко було ему у сїм dobrі найти ся і він поміг собі так, що на бік відкладав тілько се, що на єго думку могло бути відповідне на весілля, а решту лишав у шафі. Вибрав що найкрасніші річки, а в чим він візився, був непевний, брав двоєкі і відкладав на бік.

Міркував собі при тім цілком розумно, що ліше післати більше, як менше, бо більше, там найде ся й те, що потрібне. Найшов і інші дрібнички, що мали Мушку вибирати від голови аж до ніг і зложив усе та систематично на ліжку. Одного лише не найшов і не зрозумів: жінка писала, що пера „раер“ є в пуделку на туалеті, тимчасом там ніяких перебуло. Він знатав, що „раер“ є віміцке Reiher, значить: пера повинні бути чаплині, але таких пер він у жінки ніколи не бачив, а крім того й не знатав гаразд, як они мають виглядати. Тому, що пер у пуделку не було, здавалося ему, що жінка помилила ся і певно хотіла тих чудових павінів пер, що стояли в сухім букеті на етажерці. Отже вівяв їх з букету і зложив також на ліжку.

Потім переглянув ще раз лист Мушки і вийшов у місто купувати чревики, вахлар і рожі. Забрало се ему зо дві години часу, бо не знатав, де що купувати, але нарешті все купив, приніс до хати, зложив усе як найсторожніше в малий кіш і в пудло з каплюхом, обвив папером, повязав, полякував і вислав служницю на пошту. Лихий був, що ціле пополуднє втратив на сю висилку, але потішав себе, що се для єго доброї Мушки. Нехай забавить ся троха, коли їх се мило.

Два дні мав професор спокій. На третій він що йо встав в ліжка, як післанець з почти приніс ему express-пошилку, кошик, который він вислав перед двома днями. Він відчинив кошик і зі страхом побачив ті самі річки, котрі вислав жінці, тільки дечого

ВИНА

коняки, сливовиці, руми, знамениті шампани поручають на съвята

Дідоліч і Пріпіч

у Львові,
ул. Чархецького ч. 3

пробна пачка 2 фляшки 9 K francs за післяплатою.

Шампан „VODICA“

Гордієвському і згадав, що із за недуги не міг взяти участі в зборах Впр. о. міттрат Туркевич, який був дуже небезпечно хорий, однак тепер — славити Господа — приходить вже до здоровля. Зібрані відпоручники поручили старшині, щоби переслала о. міттратові Туркевичеві отсєй привіт: „Присутні на зборах члени Союза висловлюють радість, що Впр. о. міттрат Туркевич повертає до здоровля“.

Реферат

проф. Романа Ковальова
на довірочних зборах „Хр.-сусп. Союза“ дня
26. грудня 1912. р.

(Дальше).

Коли Поляки побоюють ся зрущення Львова, виперта польського живла за Сян і т. ін., то тим виставляють собі дуже сумне свідоцтво національної сили і тривкості.

І нехай добре тямлять, що може змогутъ сю справу ще проволічи, рішено є ще на якийсь час спинити, але она не ще з дневної черги і скорше — чи пізніше стане фактом чи при їх, чи і против їх волі!

Та ѹ як нам тут, в горі згаданих справах тяжко ѹде і ще тут неодного нашому народові до повного єго розвитку народного, культурного і господарського недостас, всі у нас партії, навіть найрадикальніші признають се, що наш народ хоч постепенно, але стало міг і може розривати ся під скіптом Габсбурзької династії.

Але чи в такім самім положенію наша бевміро більша часть народу за кордоном?

Всі ми аж надто добре відчуваємо се страшне губительство, сї безглазів переслідування і розвязування „Просвіт“, „Українських клубів“ і інших зовсім невинних інституцій народних, якими пописують ся росийські чорносотенці.

Всі ми аж надто добре бачимо, яким тяжким походом суне ся московщина на нашу Україну, та силує ся всячими способами наш народ знищити, наших братів винародовити.

І хотій як страшне намагане нищена наряду росийського — сили нашого народу она уже не зломить!

Не лише у найнижших і найтемніших верствах будить она реакцію, але ѹ число съвідомої молодежі і інтелігентії на Україні

поступенно зростає, яка живо інтересує ся напам розвоюм тут у австрійській державі, та треба споглядає за подібною опікою, та подібною свободою.

А щоби виказати, як далеко наша самосвідомість на Україні поступила, годі не згадати про сей новий гарний лук, який нам саме у тім році засияв, та вказав таки на красшу будучність. Тота сама українська шляхта, котра в часах нашого політичного упадку для нас затратила ся і будто сполицяла ся, будто змосковщила ся, вертає тепер на лону свого народу і вказує своїм івшим верствам: дивіть, де ваше місце — рядів не опускайте!

І хотій гурток їх невеличкій на разі — раді би они потягнути за собою і загал своїх прочих братів винародовлених, раді би враз з ями повернути на лону відроджуючого ся народу, бож і они кров від крові і кість від кости українського народу і его вероадельна частина!

То і чиж не мала бі пійти за тим щирим покликом і наша затрачена шляхта в Галичині?

Маймо надію, що рух сей здоровий і даліш піде своїм правдивим напрямом і східно-галицький шляхтич широ і отверто звернеться в сторону поклику своєї крові і свого суспільства, і поверне на лону України...

Бо саме тепер час на се уже найвисший, щоби східно-галицький шляхтич вірно і ясно означив, чим він властиво і яке єго становище до українського народу! Нарід український пробудив ся до житя і вскорі прийде час, що:

„розкують ся незабаром ваковані люді!“

Так розкують ся... се певна річ, але час сего факту буде віддалювати ся, коли не під демо за приміром інших, більше культурних від нас народів, лише даліш мемо розбивати ся. І між іншими культурними народами бачимо всякі сторонництва, котрі ріжкими дорогами, ріжкою тактикою, ріжкими способами змагають до спільноти народної мети і трудає ся над подвигненем народу, єго розвитком і поступом, хоч ріжнять ся між собою що до тактики. У нас інакше. У нас коли не належиш до народно-демократичного сторонництва, то уже тишиня з під права, ти вже не можеш вважати себе Українцем, не можеш сил своїх жертвувати для народної роботи, бо тебе вже висунено поза скобки.

Чи не мала ся у нас справа так, як в

горі я навів з „Християнсько-суспільним Союзом“?

Кількох то клевет, підозрінь і сплетење кинено уже як на цілий Союз, так і на поодиноких єго членів! А се заподіває нашій народній справі необчислени шкоди, бо так само, як відтручуванем хосенних і щиріх одиниць заподіваємо народній справі великих втрат, так ще у більшій мірі безхосенюю, загорюю боротьбою проти сторонництва, котре має метою розвиток і поступ руского народу на всіх полях народного житя, причиняє рускій справі великі шкоди.

То ѹ не від річи буде вкінці подати ще короткий перегляд, на яких основах, для яких задач і цілей і якими способами бажає працювати для розвитку нашого народу руске Християнсько-суспільне сторонництво, котрого представником є Християнсько-суспільний Союз у Львові.

Дивлю ся на цілу сю справу тверезо, без ніякої партійної загорілості, дивлю ся з тієї точки, що нехай би всі партії у нас працювали, працювали щиро, правдиво, без партійної загорілості, засліплена і ненависті, а таки би у нас було лучше.

Бо ѹ якже? Тілько у нас уже нині охочих людей до працї. Тілько щиріх, та ѹ добрих.. но чи можна вимагати, щебі ті вже нині сотки одиниць йшли всі в усім тоє свою дорогою і з тими самими вказівками? Кілько одиниць — тілько ѹ ріжких типів, тілько ѹ ріжких характерів, тілько ѹ ріжких індивідуальностей.

Бо ѹ не всі одиниці одним і тим самим впливам підпадають, не всі рівно-однаково виховують ся, не всі в рівно однакових відносинах проживають. І не улягає ніякому сумнівови, що приміром селянська дитина, коли покінчить гімназію, ставе іншим матеріалом до оброблювання політичного і суспільного, як дитина інтелігентів, чим більший і користайший вплив родичів за гімназильних часів — тим ѹ відпорніший характер на всякі впливи в часах погімназильних. І дивуюсь ще по сім, що неоден і недругий, а десятки нашої молодежі університетської не йдуть під загальну дисципліну партійну лиш таки з житя усувають ся?

Кількох то нашої молодежі приходить на університет без той крайної загорілості.. Кількох то їх приходить перенятіх духом правим, моральним, релігійним! Але в скорі привеновлені ховати ся в „тіні“, бо той чус, що єго товариш хоче в трибуни Поляків в

брakuvalo. Lист від Мушки, писаний олівцем скоренько, лежав на верху. У професора не стало відваги прочитати єго — він знов вже наперед, що жінка пише. Ale мусів прочитати, іншої ради не було. Мушка писала відразу, без ніякого милого вступу, не називаючи єго дорогим:

„Йой старий, що мені з Тобою діяти?!

Ти певно не хочеш, щоб я ішла на весіль, коли Ти мені такого збитка зробив. Та чи бачив хто таке, аби Ти мені в літі прислав зимовий капелюх! I черевики N. 40, коли я все ношу N. 37. Десять років живеш від мною і нічого не навчив ся і не знаєш! На єго мені того шляфока і воянії грубі блузи і батистової сукні і волічкової гальки і зимових панчіх і барханової матіні — чого Ти закіпив собі так з мене? Чи Ти направду бойш ся, щоби я на весіль в кім не захочала ся?! Чи мені самій прійті по річі?

Ага єще одні! Замість рож Ти прислав пеляргонії і певно переплатив. Адже Ти якийсь професор і доктор фільєсофії — аби Ти не знаєш, що рожа, а єго пеляргонія, сего я по Тобі не сподівалася.

Зараз піди мені до пані Хановичевої і попросі її від мене, щоби прийшла до нас і після моєго листу выбрала з шафи все те, що я просила.

То, що я відсилаю, відложи зараз на бік, щоби Ти знов не післав мені. Піди і відмінно чевеки на N. 37, вибери трохи ясніші. I рожі купи, а не пеляргонії!

А від того зеленого вахляря, що Ти купив, то я аж сама позеленіла зі злости. I деж радити собі інакше. Зараз по наукі пішов до

дому, завинув станік жінки у панір і з ним пішов за іншим вахлярем. Показав скелепації станік і та вже сама дібрала вахляр. За пеляргонії висварив в іншім скелепі жидівку і казав собі дати рожі, хоч жидівка запевнювала єго, що пеляргонії в моді. Виміняв черевики на N. 37, хоч був глубоко пересвідчений, що будуть за тісні, — і з тим всім вернув ся до дому.

Тут же не богато думав. Всю одежду без розбору, яка була ще в шафі, що лише жіночого бачив у хаті, складав у великий кіш, найшов чапліні пера і льоки і капелюхи, повибирає ріжні панчохи і рукавиці, витяг з шуфляди три горсети — і все те спакував у кіш. Тут же цілком певно мусіло все найти ся, що Мушці було потрібне.

Написав ще й лист: „Дорога Мушко! Посилаю Тобі все, що потрібно, а може й за Богато. Не сердь ся на мене, бо я, єй Богу, хочу, аби Ти забавила ся. A як вернеш, то навчиш мене, як єго з Твоєї оджії називавася, бо показув ся, що і се потрібно знати. Однак я не ручу, що все запамятаю, і тому радив би зробити інвентар і одежду назначити числами — так було би мені легше найти, що потрібно.

Зосі посилаю чеколядки.

Ще раз прошу, не сердь ся на свого Старого.“

З кошем поїхав професор на зелінницю і зорудував усе так, що жінка дісталася річи на другий день. Позувши ся сего великою клопоту, він почув потребу нагородити себе за труд і пішов на пиво. Давно вже оно не смакувало єму так, як сего вечера. O. M.

Сяні топти, отже є й єго сестру, тамтой чус, що інший велить всіх „попів“ на галузі вівішати, отже є й єго діда, батька і брата, інший чус, що от єго товариш, котрі є кілька дів в тому, перед матурою „ревно“ сповідає, сядав з трибуни як найобидливіші слова на єго релігію, і ему став несвойсько, і він втікає, і більше не показує ся. А так само, як з молодежю — так є старшиною!

Щож зробити приміром таким одиницям які рішучо не могуть витворити в собі крайної ненависті національної? Чи справді се вже має бути для них пятном національної зради? Чи не виступаємо як раз в найбільшою загорілостю супроти тих Поляків, котрі поклали собі на стягу оклик беззглядкої національної загорілості? Саме се, що у певної частині Поляків позиває ся уміркованість а рішучість супроти таких загорілів, як Скарбек і Гломбінський, у нас п'ятає ся словом зради і пише ся: „Християнсько-суспільна партія стоять зовсім ясно на становищі польської політики, бо ото в ч. 186. 1911. „Руслана“ читаємо:

„Коли наш народ не має змісти і змарнувати ся в рационалізмі і соціалізмі і хибно арозумілі поступом демократизмі, повинні всі здорові мислячі незапоморочні і незасліплені національною загорілостю почати собі руки, вступаючи в члени: Християнсько-суспільного Союзу!“

Хто обмежує тут свободу горожанську? Чак не ті, що раді би всім загалом „за по-котом“ накинути свою тактику, свої погляди і свої переконання?

У кожного Українця щирого і съвідомого повинна бути лише ціль одна, рівна, спільна, та сама! Ale дороги можуть бути й повинні бути ріжні, так як в ріжні люді з ріжною культурою, з ріжнім вихованням, з ріжніми поглядами, з ріжніми переконаннями.

I коли висліди одиниці працї мають бути для суспільності успішними, годі їм відбирати свободу діланя! Християнсько-суспільне сторонництво бажає отже справдіної свободи для кожної одиниці і то такої, щоб она не обмежувала свободи других! Свобода, котрі обмежувала, гнила, або є угнетала інших, не може називати ся вже свободою, а переходити рішучо в самоволю.

Ta є чи може неправда, що для нашої народної справи рішучо всякого рода новомодний рационалізм і соціалізм погубний і прямо немислимий? Tаж на се згодять ся не лиш самі „ретроградні“ суспільники, але й скіннійшої вдачі „націонал-демократи“! Чак се ганьба бути консервативним, хотіти би тому, щоби зберечи і задржати для свого народу все те давне, що показало ся для него досі добром і хосенним? Чи саме всьо же, що новітнє — має конче бути добре, а всьо що давне — зло, заофане і недобре? Годі так знов Батьків роботу кидати з легковаженем об землю. I тому саме се сторонництво наше бажає задржати і зберечи все давне, о скілько оно добре і хосене для народу. A за се преціні годі знов кидати на єго членів каменем.

Ta не треба знов із сего робити віяких висновків, що християнсько-суспільне сторонництво вже ворогом всякого поступу, отже й справдішого поступу!

Bo є поступ і „поступ“!

Є поступ, що виходить в користь і хосен не тілько одиниць, але є загалу — всіго народу, а є й „поступ“ — мінімістичний поступ — що приносить користь лише немногим самолюбам, а шкодить народові, шкодить широким верствам народним, хліборобам, міщанам, робітникам ітд. vide „поступ“ Вітика і Трильовського. На перший поступ запише ся кождий радо, з другим повинен виступати до борби, а сеж преціні годі пятнувати „розвианем наці

Щоби й тут вже раз вирвати з рук оружія ким супроти християнсько-сусільного сторонництва інші ворожо упослаблені сторонництва воюють, належить ствердити, що то сторонництво бажає і стремить до реформ як в житті політичнім, так сусільним і господарським нашого народу, що се сторонництво буде з повою рішучостю і енергією виступати супроти всяких надумжити і покривджені нашого народу, але буде змагати до тих змін, до реформ законів і прилюдного життя законами дорогою, по злії розважі всіх обставин, а не насильним способом, нереволюцією.

О много могутнішого від себе маємо під боком сусіда. Засоби його національні під кожним зглядом незмірно від наших більші і сильніші. А прецінь одно вибиває ся у него все на першому місці як найяскравіше — се костел, то могуче Поляків національне забороняло, се католицизм і християнство. І не треба бути як раз духовною особою. Не треба навіть бути аж ревним католиком. Вистарчить знов тверезо і реально розуміти і придивитися, що треба нам станути крізь у своїх змаганнях на внеслих засадах Христових, християнської справедливості і дбалості про добро нашого народу.

В молодежі наша вся надія!

І тому як родина, так і школа повинна подбати про се, щоб дати нашій молодежі трівкі підвалини до релігійно-морального життя. Нехещенем дітей і вихованням їх в індиферентизмі релігійнім, затратимо їх і для своєї народності.

Наша молодіж повинна бути вихована на справедливих Християн не тілько що до назви, але на таких, котрі були готові до саможертуви, до любові близького, в зайнності і справедливости.

А буде так вихованою, то й стане ся відпорною на всякого рода ложні клічі межинародного соціалізму, а буде віддана лиш своїм клічам і свому народові!

(Конець буде.)

Просимо дамагати ся „Руслан“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і приєднувати нам нових передплатників в кругах своїх знакомих.

З державної ради.

Вчера вела палата послів дільшу розвідування над службовою прагматикою.

По промові головного бесідника „проти“ пос. Буржівля промовляв гол. бесідник „за“ пос. Матакевич, який зазначив іменем сторонництва людів, що голосуючи за незмінним принятим ухвал палати вельмож, робить се в пересвідчення, що сі ухвали не обмежують політичних і народних прав урядників. Самі урядники і парламент є запорукою, що ті права і дотичні постанови не будуть нарушувані. З причини великих коштів введення службової прагматики буде людість вимагати, що урядники не лише глядли на свої права, але також, щоби сповняли свої обовязки. Урядники, які беруть відтак живу участь в політичному житті, викликають тим у противників підозріні партійності і не можуть уходити за добрих і по-житочних урядників. Людове сторонництво було все за можливо найліпшим оплачуванем урядників, але в інтересі поваги їх стану уважає конечним, щоби урядники держалися здалека від політичних спорів, тому що ним підконтрольні довіре населення в безпартійністі і безінтересовість свого ділана. Ревним сповідюванням обовязків повинні урядники причинити ся до сего, щоби число урядників не зростало. Обговоривши недомагання і хиби галицьких судів в порівнянні з іншими судами, просив о приняті закону, ухваленого палатою вельмож.

Пос. Морачевський зазначив, що соціальна демократія є за тим, щоби горожанські права урядників були запоручені і хронені перед високою бюрократією. Перед роком принять сторонництва більшості вільно-думаї приписи прагматики, але то лише тому, що палата вельмож їх не прийме. Польське коло, в якім є много урядників і посли кола, що мають за виборців переважно урядників, відряджують їх справу, виступаючи

в обороні ухвали палати вельмож. Всі галицькі урядники виступають проти становища польського кола в справі права коаліції. Обмежене свободи коаліції може зле відбити ся саме на колі. Сторонництво бесідника виступає в обороні попереднього закону палати послів, якщо постанови що до коаліції будуть приняті в формі палати вельмож, то буде голосувати проти цієї предлоги.

Пос. Лев Левицький заявив, що начерк не узгадає народних відносин в поодиноких краях. Русини є за тим, щоби на випадок нарушень приписів наступала порядкова кара, а відтак дисциплінарна. Дальше дамагують ся, щоби Русини у всіх урядах і інституціях були заступлені відповідно до процента населення.

Пос. Сінгалевич зазначив, що Австро-Угорщина мусить при виданні нових законів поступати дуже осторожно, тому, що закони в тій державі мають сповнити подвійну задачу — не лише мають управлювати відносинами тих, для котрих їх видається, але мають також творити загальні звена для народів. Ту задачу може сповнити лише людянин, справедливий, добрий, до поступу і демократизації примінений закон. Начерк прагматики особливо в П. уступі не має тих прикмет. Прагматика є призначена для найнайлегніших верств населення, які відчувають ту тяжку кривду.

Українські послів як сторонники поступу вороги всякого гнету є приневолені голосувати проти §§. 22—25. До сего мають они специальні причини. Рускі урядники є лише на підрядніших становищах, головні є в руках Поляків. Прагматика буде савкціонуваним оружием Поляків в безгладії поступуванню зглядом руских урядників.

По замкненню розправи і промовах головних бесідників, „за“ Гумера і „проти“ Поляфа, приступлено до голосування.

Прагматику прийнято у всіх трьох читаннях в формі, ухваленій палатою вельмож.

Всі поправки відкинуті, між іншими внесок соціалістів, що політичні, віроісповідні і народні згадки не мають впливати при прийнятті урядників (188 гол. проти 149).

§. 25. про чинності стоваришень прийнято в поіменнім голосуванні 183 голосами проти 125 в формі палати вельмож.

Відтак прийното в трех читаннях закон про державну службу в комісійній формі.

В запіті до предсідника зазявив предсідник бюджетової комісії Коритовський на запит по. Фрідмана і Кеметера, що уважає само собою зрозумілою річчю, щоби приспішити праці бюджетової комісії. Палата буде мати 14-дневу перерву, після чого в половині січня зберуться комісії, в тім також і бюджетова. Бесідник порозумівся ся нині (субота) з членами комісії що до речинця є скликання.

Слідуюче засідання нині рано; на днівній чергі бюджетова провізорія.

Конвент сеніорів. На запрошені предсідника кабінета вібралися ся вчера в его сальоні предсідники сторонництва палати, в цілі обговорення програми праць палати на сесії після Нового року.

Прем'єр Штирік говорив про евентуальність скликання соймів протягом січня з перервою для палати послів, супроти маючих наступити нарад над реформою фінансів, після чого сойми радили би дальше. Більшість засівши ся за тим, щоби січень і перші дні лютня були зарезервовані для полагоди реформ фінансів та інших предлог, приділивши вже господарські і сусільно-політичні комісії і щоби відтак решту часу, аж до Великодніх съятів оставити на наради соймам на 4—5-тижневу сесію. Гр. Штирік заявив, що правительство зможе прихилити ся до сповнення висказаних домагань, а скликання соймів мусить рішучо за всяку ціну наступити в речинці, який запевнив би тим законодатним тілам достаточний час перед великою павзою. Як остаточний час на скликання соймів назначив прем'єр день 6. лютня.

НОВИНКИ.

Календар. В неділю: руско-кат.: Агтега проп.; римо-кат.: Оттона. — В понеділок: руско-кат.: Даніїла проп.; римо-кат.: Давида. — Ві-

торник: руско-кат.: Севастіяна; римо-кат.: Сильвестра.

Справа українського університета. Вчера перед полуноччю відбулося в справі українського університета у міністра-предсідника, гр. Штиріка конференція, в якій взяли участь др. К. Левицький і др. Лео. Обом предсідникам сторонництва предложив гр. Штирік змінений начерк цісарського відрученого письма. По полуноччю відбулося засідання президії польського кола. На тім засіданні „признали“ гр. Скарбек і др. Гломбінський сей новий начерк за неможливий до приняття і зажадали запрошення відпоручників академічного сенату зі Львова, щоби вислухати їх гадки. Коли сі внесли відкинено, оба всеполяки вийшли з засідання.

Вчера пінна „Neue Freie Presse“ містить статю одного польського посла в справі українського університета. Посол сей висказався межи іншими, що польські провідники мусить беззуплівно обставати при тім, що в цісарському відрученому письмі був виразно зазначений польський характер теперішнього львівського університета, бо в противіні слухаю розбільши біс як польське коло. Дальше надіє ся сей по-літник, що ще перед новим роком удасться ся найти таку формулу, яка вдоволила би обі сторони.

Останнє слово Поляків. „Gazeta Wieczorna“, представниця рішаючого сторонництва в теперішній польській політиці висказала ся з нагоди революції народно-демократичного сторонництва в дуже категоричний спосіб: „polscy politycy poza uchwały majowe w kwestii uniwersyteckiej nie pójdu, podobnie jak w kwestii reformy wyborczej poza 26·4% mandatów russkich. O tem ruscy politycy poza zapominać ani na chwile“.

Ще категоричніше висказався про ті революції „Przegląd“: Русини се непоправний народ, який чим раз більше дамагається, чим більше Поляки уступають. „Nie ma zatem — пише „Przegląd“ — innej rady jak tylko dać się do zastrzelenia regulaminu Izby posłów, a w Sejmie zastosować z całą bezвзгlednością (!) istniejący regulamin. Cała bowiem siła ukraińskiego tkwi nie w kraju, nie w społeczeństwie, tylko w lichym regulaminie (!!) Izby wiedeńskiej, jakoteż w czułostkowości (!) naszej, że nie stosujemy regulaminu w Sejmie“. („Галичанине“, небоже, напиши во про се розводнительную статю!).

Руска сторона висказала також свою думку в справі університету і виборчої реформи не менше категорично. Коли проте погляд „Gazeta Wieczorna“), що львівський університет мусить стати сейчас польським, як лише появиться ся відручене письмо в справі українського університету і що 26·4% руских мандатів — се послідне польське слово, то справа угоди представляється в доволі острім виді.

Доповняючі вибори до сойму. На день 30. січня 1913. р. назначило намісництво доповняючі вибори соймових послів з курії сільських громад яворівського і каменецького повіту. Мандат з яворівського повіту опорожнений зі смертю гр. Ів. Шептицького, а з каменецького повіту зі смертю б. маршалка краю гр. Стан. Баденього.

Небавком будуть розписані вибори посла також з курії сільських громад турчанського повіту. Сей мандат опорожнений по смерті д-ра Ганчаковського. Русофіли острять собі зуби на всі три мандати. „Прик. Русь“ доноси, що в справі тих виборів радив оноді „Народний Савет“ і „Руська Рада“.

Конкурс на вигляд пам'ятника. Т. Шевченка в Києві. Третій міжнародний конкурс на пам'ятник, кінчиться ся сими днями. Досі у гор. управу в Києві на конкурс надійшла скринка з проектом пам'ятника без девізу і документів, а також дві фотографії: одна зображення проекту під девізом „Motto Pegasus“. Окрім сего на конкурс ще в грудні 1911. року наспів проект, який буде розглянутий за третім конкурсом.

Відповідь на запрошення обєднаного комітету, згодив ся взяти участь в жюрі третого міжнародного конгресу Ф. Красицького. Відмовив ся взяти участь в жюрі В. Беклемішев.

Обікраїна костела. В Берездівцях, борецького повіту, доконано однієюночної ночі значної крадіжки в місцевім костелі. Опришок виломив при помочі зеленого дручка двері до захрестії і украв монстранцію вартости около 3.500 К і чашу вартости 300 К. З захрестії дістав ся опришок до костела, звідки забрав 4 скарбони, в яких було зложених

кілька сот корон. На гавкані пса прибіг на місце завідатель парохії кс. Берестецький, але злочинця вже не було. Всякі сліди вказують, що крадіжки доконав місцевий опришок.

Бурі і сніги. Одні були в Заднініх Державах великі бурі і заметлі. Також з Львовом доносять про величезну бурю, яка вчера там шаліла. Буря розбилла два особові пароплави і інші кораблі. Телефонічне получено перерване. В Гамбурзі знова наробила буря вночі зі середи на четвер в великої шкоди.

Переселене на Сибір. Москва хитро добереться до українського народу. На Україні давить наш народ на всіх областях і для зневіреніх творить оселі на далекі Сибірі і на степах за Каспійським морем. Більші народи, піддурні московськими агентами, покидають рідні сторони і переселяються в азійські степи і на сибірські сніги в надії поправи своєї щебатої долі. Сотки тисяч наших рідних братів Українців застелили вже своїми кістками дикий пустарі в Азії. Аж в останніх літах настутило деякое противене, бо на Україні повернуло немало переселенців з Азії. Вернули пішки, в голоді і холоді, і розповіли іншим про „гаразди“ на переселенку. Се здержало виїзд українських мужиків, а приготовані для переселенців участки стоять пусткою. На сей рік росийське правительство приготовило на Забайкаль (Сибір) 27.141 участків для переселенців, але ледви 2.224 участків було ким обсадити. Решта стоїть пусткою.

До чого беруться жиди! Якісні незвісні жиди-анархісти, розсіяли львівським інституціямось які погрози, печатані в польській мові при помочі ручної кавчукою печаті: „Ми, жиди домагаємося ся під карю смерті, щоби Ви попирали наші інтереси і принимали до вашого уряду урядників-жидів, бо в противіні слухаю скоро Вас убємо!“ — Страх!

Примірні студенти. Студенти високої школи в Гейзелтон, Па. підписали письменне пріччене і потвердили присягою, що д

гось ліса, загнаний стрільцями, бо був пока-
лчений і кульгав на одну ногу, від чого був
дуже лютий і нападав на людей. Смертельно
покалічив він одній 60-літній старушку, якій
перегріз горло і лекше покалічив 8 осіб. На
розвішеного дика вибралися люди, хто з чим
мав: з рушницями, топорами, вилами і т. ін.
і вкінці його убили. Покалічені занепокоєні,
чи дик не був скажений.

Оповістки.

— Перед колядою. Замісьць пересилати ж е-
ланя своякам і знакомим на до-
рогах, не наших переписних листках, з яких
доїдеть іде звичайно на чужі, ворожі нам цілі,
купуймо карту увільняючу У. П. Т. Виказ жер-
тводавців буде наглядним доказом для їх при-
ятелів і родин, як гарно і розумно зуміли
шири патріоти злутити пам'ять про своїх близ-
ких в съяточні хвили Різдва і Нового Року
з думкою про значівне і потреби рідних шкіл
і національного виховання. — Від Українсько-
го Педагогічного Товариства.

Увільняюча карта У. П. Т. з чеком долу-
чуємо до нинішнього числа „Руслана“.

— Санітарні курси устроють Жіночий Круж-
ок У.П.Т. імені Ганни Барвінок у Львові в д-
30. грудня с. р. почавши. Курси будуть відбу-
ватися в школі ім. Шевченка (ул. Монах-
ского 12) вечером від 6—7 годин. З огляду на обмежене число учасниць просимо зголо-
шувати ся завчасно в неділю (29-го). Зголосжен-
ня приймається від 9—12 год. рано голова Круж-
ка в ліокали школи ім. Шевченка.

— Від Товариства „Філія Просвіти“ в Ро-
гатині розписує конкурс на приняті кандида-
тів на курс середньої освіти в Рогатині. На
курс можуть бути приняті сі кандидати, що
покінчили народну школу і мають найменше
15 літ. Кождий учасник платить за мешкане
(хату), харч, науку і опіку 25 К з гори. Курс
починається 20. січня 1913. р. і тривати має до
5. березня 1913. р. Подавя о приняті на курс
треба вносити на адресу голови курсу, дирек-
тора, укр. гімназії, Михайла Галущинського

в Рогатині, до 15. січня 1913. р. Більші ін-
формації наділяє на бажане кавцелярія філії
„Просвіти“ в Рогатині, що міститься в „Ру-
ській Касі“ і урядує що дні від 2—4 год. по
половині. На курсі викладати муть фахові учи-
телі такі предмети: Історія української мови,
історія української літератури, історія україн-
ського народу, географія і етнографія України,
всесвітня історія, правно-політичний лад
в Австро-Угорщині, окрема Галичина Буковина, та ві-
дносини в Росії, будова съята і астрономія, съя-
това географія, етика (супруже право), чоловік
і його уклад, гігієна і поміч у наглих ви-
падках, природознавство, практичне право-
знавство (табуля), кооперація, торговля, това-
різновнавство, рахунки і касове книговодство,
господарство, пожарництво, гімнастика і спів.
Участники з Рогатині і близької околиці, зі
своєго села, не платять відчутого, оскільки не
користатимуть з мешкання і харчу. — Рога-
тин, дні 26. грудня 1912. р. За комітет курсу:
Михайло Галущинський, голова. Микола
Венжин, секретар.

— Іменування і перенесення. Міністер земельниць
іменував ст. комісаря головної інспекції австр.
держ. земельниць Юл. Ільницького, інспектором.
Цісар іменував директора реальн. гімна-
зії у Львові, С. Швайдера, директором гімна-
зії Франц Йосифа I. у Львові і проф. III. гімн.
в Кракові, др. М. Курпеля, директором реальн.
гімназії у Львові.

Міністер судівництва перевірить суди: В. Пашковського з Яблонова до Солотви, Ів. Ва-
силика з Яворова до Самбора, др. І. Рапа-
порта з Дрогобича до Коломиї, Р. Блашкевича
чч з Борщева до Городка ягайл., І. Лучаків-
ского з Мостів великих до Стрия, Г. Білєта
з Микуличем до Заліщик, Е. Сельського з Дел-
ятина до Львова, К. Хімка з Бурштина до
Делятина, Евг. Маркевича з Зabolотова до
Станіславова, А. Немеца з Товстого до Тис-
мениці, В. Петровського з Снятини до Яросла-
ва, М. Подвінського з Гусатини до Чорткова,
І. Борилю з Залозець до Дрогобича, В. Це-
брівського з Копичинець до Південної Словаччини,
І. Іванця з Борщева до Товстого, Ол. Колодія з
Мельниць до Мостиска, Ф. Філіппа з Куликів
до Луки, В. Шийковського з Рожнівського до Ри-
манова, В. Барчинського з Яблонова до Яво-
рова, др. Ф. Вайгль з Порохника до Яросла-
ва, М. Хильяка з Товмача до Устрик, В. Сол-
товського з Підкаменя до Любачева і Ол. Він-

тонка з Мединич до Зabolотова; іменував
судилями авокультантів: М. Коляджина в Жи-
дачеві, Вол. Криницького в Буківську, Ф. Дво-
ряка в Долині, С. Бехера в Дрогобичі, А. О-
лексюка в Лопатині, П. Смоля в Борщеві, Т.
Лясковського в Калуші, Т. Дембовського в До-
бромилі, др. Л. Єрсавича в Новім селі, М. Ра-
папорта в Белзі, Т. Кавалця в Турці, І. Прави-
на в Яблонові, Г. Курдіяка в Мединичах, Г.
Гартліба в Рожніві, І. Козбura в Болішів-
цях, Е. Гіршгорна в Куликів, Яр. Прокурор-
ницького в Монастирських, А. Саранецького в Га-
личі, В. Бінецького в Немирові, С. Малковського
в Дрогобичі, Л. Кульчицького в Рожніві, О.
Кошинського в Мединичах, Б. Левицького в
Товмачі, Б. Теперберга в Сіллі, О. Ходаков-
ського в Кімполюнгу, А. Шльосера в окрузі
львівського вищого краївого суду, І. Гагона в
Станівцях, Ф. Вігарда в Стульпіканах, А. Ісо-
лескуля в Сучаві, др. Е. Черкаського і др. О.
Тернавеану обох в Сторожинці; перенес судів:
Р. Шольца з Калуша до Козової, др. О. Пліт-
тера з Стульпікан до Сучави і О. Офнера зі
Сторожинця до Черновець.

— Нові поштові складниці. З днем 1. січня
1913 р. заводить дирекція пошт і телеграфів
поштові складниці: в Рожніві, брідского пов.
і в Заланові, рогатинського повіту. З тим са-
мим днем заводить згадана дирекція службу
сельського листоноша при поштовому уряді в
Литвинові в двох округах а іменно: І. в поне-
ділки, середні і пятниці для місцевин Волоць-
чини і Божківської, II. у вторники, четверги і су-
боти для місцевини Рудники.

— Зі Зборова. Дні 1. січня відбудуться ся
загальні збори філії краївого та господарського
„Сільського Господара“ о год. 10. перед полу-
днем, а філії тов-а „Просвіти“ о год. 2. во
половині в ліокали тов-а „Родина“ в Зборові.

Посмертні оповістки.

— Теодор Рибак, емер. учитель народний
упокоївся в Коломії дні 17. с. м. по тяжкій
і довій недузі в 51. р. життя. В. с. п.!

Телеграми

з дня 28. грудня.

Відень. (ТКБ). Палата послів приступила
нині до II. читання бюджетові провізорії.
Міністер кр. оборони Георгі подав до ві-
дома послам телеграму коменди X. (переми-
ського) корпуса, що в звичайній лябраторії в
Пікуличах під час перерібки шрапнеля 75/95
стрільно вибухло і тяжко покалічило 5 ци-
вільних робітників, яких відослано до переми-
ського військового шпиталя.

Відень. Міністер просвіти надав титул
директора старшому нар. учителеві Миколі
Петровові в Гаях.

Лондон. Бюро Райтера доносить, що у-
словини миру, поставлені нині Турками, є так
далеко сягаючі, що здивували представників
балканського союзу.

Чернівці. (ТКБ). Вчера отворено ту сесію
сойму.

Відень. „Neue Freie Presse“ доносить,
що в справі допущені Сербії до моря ведуть
ся ще переговори, в яких бере участь також
Австро-Угорщина.

Петербург. (ТКБ). Царський указ відрочує
думу до дня 2. лютня.

Білгород. „Правда“ пише, що сербське
правителіство важає прилуки до Сербії:
Прізрева, Дебару і Охріди. Сербія числить в
тім на поміч Австро-Угорщину.

Берлін. „Local Anzeiger“ доносить з Атен,
що бої коло Яніни тривають даліше, про здо-
буте однак сего міста — як доносять — не-
ма мови.

Цетінія. Залога Скутарі випала оноді на
праве крило Чорногорців, але без усіху. Чор-
ногорці повідомили команданта, що если не
признає разом, будуть єго уважати дезер-
тиром.

Мукден. (Тел. аг.). Урядово потверджують
далекосіглу пропаганду за утворенем держ-
ви Манджу. Правителіство в Пекіні поручило
придусити революцію. Головними є осередками
є Мукден і Кірін. Националістична печать
є гадки, що рух тішить ся попертом Я-
понії.

Жайкрасшим съяточким даружком для дітей

буде куплена книжочка видання Українського
Педагогічного Товариства.

I. Образкові книжочки для дітей від 3-8 літ.

Ч. Кор.

* 99а. Ах, які хороше, оправлені ціна	1·50
*100. Для розривки, опр.	1.—
*129. Око в око	—80
*130. Крізь трав килими	—80
*131. З Царства віврів опр.	1·20
*132. Літною порою, опр.	1·20
*133. Діточі вигадки, опр.	1·20
*134. Від весни до весни, опр.	1·50
*137 а. Веселі съвіт	1·20
*138. Дівкі зъвірія в образках і віршах	1·20
*139. Книжочка Стефуні	оправлені
*140. Мамин дарунок	ціна по 40
*141. Приятелі чоловіка	
*142. Татів дарунок	

II. Ілюстровані байки та оповідання для дітей молодежі

* 58. і 68. Казки народні, ч. I. і II. бр.

по 50 с. опр.

Казки народні, ч. I. і II. ра-
зом опр.

1·30

*107. Др. М. Пачовський: Народні думи

ч. II. бр. 50 с., опр.

1·70

*109. Робізон великий ілюстр., бр. 1·80

оправ.

2·10

*110. Др. Пачовський: Ілюстро ане укр.

руські письменства в житієвих

ч. I. бр. 1 К, опр.

1·20

*117. Калитовський: Подорож съв., Нако-

ляя, драматична гра, бр. 20 с., оп.

—30

*118. Ілля Кокоруда: Спомини з Атен

з ілюстр., 1 К 80 с. опр. 2·10 К

знижено на бр. 1 К 20 с., опр.

1·50

*144. Ціsar Франц Йосиф I. бр. 50 с., опр.

—70

*145. 150. Др. І. Демянчук: Перекази

старинного съвіту (ч. I. і II. бр.)

по 40 с. опр.

—60

*151. Малі козаки (Івана Петренка) ілюстр.

істор., оповідане бр. 30 с. опр.

—50

* 50. Др. О. Макарушка: Короткий огляд

українського письменства бр.